

1573976

30



НАРИСІВ  
АРХЕОЛОГІЧНИХ  
ДОСЛІДЖЕНЬ

КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКОЇ ЛАВРИ



До 30-річчя Незалежності України колектив авторів Національного заповідника «Києво-Печерська лавра» підготував унікальне видання – 30 нарисів про археологічні дослідження Києво-Печерської лаври.

У книзі представлено 30 сенсаційних та найбільш цінних археологічно зафіксованих об'єктів та віднайдених артефактів у період з 1991 до 2021 рр. на території Києво-Печерської лаври. Кожен нарис складається з текстової та ілюстративної частин.

Майже тисячолітня історія знаменитої Києво-Печерської лаври, об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, завжди цікавить не тільки киян, а й численних гостей з усіх куточків України та різних країн світу.

## ЗМІСТ

<b>Вступне слово (Олександр Рудник)</b>	
<i>Preface (Oleksandr Rudnyk) .....</i>	<b>9</b>
<b>Від упорядника (Сергій Тараненко)</b>	
<i>Compiler's note (Sergiy Taranenko) .....</i>	<b>13</b>
1. Дослідження трипільського житла <i>(Сергій Тараненко, Сергій Балакін)</i> <i>Research of Trypillia dwellings</i> <i>(Sergiy Taranenko, Sergiy Balakin) .....</i>	<b>20</b>
2. Нове поселення чорноліської культури Печерське-1 <i>(Дмитро Пефтиць)</i> <i>"Pecherske-1" as a new settlement of the Chornolis culture</i> <i>(Dmytro Peftits) .....</i>	<b>28</b>
3. Знахідки скіфського часу з досліджень на території церкви Спаса на Берестові <i>(Дмитро Пефтиць)</i> <i>Scythian findings discovered on the territory of the Church</i> <i>of the Savior at Berestove (Dmytro Peftits) .....</i>	<b>35</b>
4. Саркофаги Успенського собору <i>(Сергій Тараненко, Сергій Балакін)</i> <i>Sarcophaguses of the Dormition Cathedral</i> <i>(Sergiy Taranenko, Sergiy Balakin) .....</i>	<b>42</b>
5. Замок-коник для скриньки <i>(Юлія Мисько)</i> <i>Horse-shaped box padlock (Julia Mysko) .....</i>	<b>50</b>
6. Книжкові застібки <i>(Юлія Мисько)</i> <i>Book clasps (Julia Mysko) .....</i>	<b>56</b>
7. Келія та поховання прмчч. Федора та Василія у Варязьких печерах <i>(Максим Стрихар)</i> <i>Cell and burial of Venerable Martyrs Theodore and Basil</i> <i>in the Varangian Caves (Maksym Strykhar) .....</i>	<b>62</b>
8. Графіti Варязьких печер <i>(Ярослав Литвиненко)</i> <i>Graffiti of the Varangian Caves (Yaroslav Lytvynenko) .....</i>	<b>72</b>
9. Мурівана трапезна XII ст. <i>(Олена Махота)</i> <i>Stone Refectory (12th c.) (Olena Makhotya) .....</i>	<b>85</b>
10. Плінфа з торцевими знаками з трапезної XII ст. <i>(Олена Махота)</i> <i>Refectory plinth with end marks (12th c.) (Olena Makhotya) .....</i>	<b>93</b>
11. Мури Печерського монастиря XII ст. <i>(Сергій Тараненко)</i> <i>Defensive walls of Pechersk Monastery (12th c.)</i> <i>(Sergiy Taranenko) .....</i>	<b>100</b>

12. Пломби дорогочинського типу (Сергій Тараненко, Олександр Алфьоров)	
<i>Seals of Dorogychyn type (Sergiy Taranenko, Oleksandr Alforov)</i>	107
13. Голосники Троїцької надбрамної церкви (Олена Махота) "Holosnyky" of the Gate Church of the Trinity (Olena Makhotya)	114
14. Печатка Мстислава Мстиславича Удатного з Києво-Печерської лаври (Сергій Тараненко, Олександр Алфьоров)	
<i>Seal of Mstyslav Mstyslavych Udatny from Lavra (Sergiy Taranenko, Oleksandr Alforov)</i>	122
15. Нове про Ближні печери Києво-Печерської лаври (Тимур Бобровський)	
<i>New facts about Near Caves of Kyiv-Pechersk Lavra (Timur Bobrovsky)</i>	131
16. «Варязька поклажа» з Києво-Печерської лаври (Федір Андрошук) "Varangian treasure" from Lavra (Fedir Androschuk)	140
17. Монети Володимира Ольгердовича (Андрій Бойко-Гагарін, Сергій Тараненко)	
<i>Coins of Volodymyr Olgerdovych (Andriy Boiko-Gagarin, Sergiy Taranenko)</i>	147
18. Кримський слід у нумізматиці Лаври (Андрій Бойко-Гагарін, Сергій Тараненко)	
<i>Crimean trace in Lavra numismatics (Andriy Boiko-Gagarin, Sergiy Taranenko)</i>	152
19. Хрест-енколпіон (Юлія Мисько)	
<i>Cross-encolpion (Julia Mysko)</i>	158
20. Краса жіноча: сережки та наручі (Юлія Мисько)	
<i>Earrings and bracelets as attributes of woman's beauty (Julia Mysko)</i>	165
21. Скляна тара XVIII ст. виробництва лаврських гут (Сергій Тараненко)	
<i>Glassware created at the glass foundry of Kyiv-Pechersk Lavra (18th c.) (Sergiy Taranenko)</i>	172
22. Кахлі з ангельськими ликами (Юлія Мисько)	
<i>Tiles with angel faces (Julia Mysko)</i>	178
23. Епітафії на похованельних плитах з некрополя Успенського собору (Ярослав Литвиненко)	
<i>Epitaphs on funerary plates from the Necropolis of the Dormition Cathedral (Yaroslav Lytvynenko)</i>	186

24. Натільний хрест з поховання на території церкви Спаса на Берестові (Олена Сергій) <i>Cross Pendant from the Necropolis of the Church of the Savior at Berestove (Olena Serhii)</i> .....	194
25. Святитель Павло, митрополит Тобольський і Сибірський (Наталія Абашина) <i>Saint Paul, Metropolitan of Tobolsk and Siberia (Nataliia Abashyna)</i> .....	201
26. Маловідома пам'ятка гаптування з поховання архімандрита Києво-Печерської лаври Єлисея Плетенецького (†1624) (Володимир Назар) <i>Little-known embroidery from the burial place of Elisha Pletenetsky, Archimandrite of Kyiv-Pechersk Lavra (†1624) (Volodymyr Nazar)</i> .....	208
27. Опалювальні канали Успенського собору Києво-Печерської лаври (Дмитро Пефтіць, Сергій Балакін) <i>Heating channels of the Dormition Cathedral of Kyiv-Pechersk Lavra (Dmytro Peftits, Sergiy Balakin)</i> .....	216
28. Натільні литі хрести XVII–XVIII ст. (Юлія Мисько) <i>Cast-in Cross Pendants (17th – 18th c.) (Juliiia Mysko)</i> .....	222
29. Фаянс і порцеляна (Юлія Мисько) <i>Faiience and porcelain ware (18th – 19th c.) (Juliiia Mysko)</i> .....	230
30. Поховання Данила Щербаківського (Анна Яненко, Наталія Абашина) <i>Danylo Shcherbakivsky burial place (Anna Yanenko, Nataliia Abashyna)</i> .....	239

<b>Відомості про авторів</b> <i>Information about the authors</i> .....	247
--	-----